

Sluiten de TIPPELZONES?

Rups maakt vlinders van vrouwen

Steeds meer tippelzones sluiten. De overheid wil ervan af. Maar wat gebeurt er met de vrouwen die er werken? In het hele land lopen inmiddels RUPS-projecten, maar ze bereiken niet alle vrouwen en het geld is bijna op. “Met het sluiten van de zones, verdwijnt natuurlijk niet de prostitutie.”

“Ik haatte het”, zegt Wilma met afschuw in haar stem. “Ik vond het vreselijk om naar de tippelzone te gaan. Maar ik ging, elke dag met tegenzin. Want ik had het geld nodig voor de heroïne en de coke. Niemand gaat voor z’n lol naar de zone, maar onderling heb je het daar niet over. Hoogstens over vervelende klanten, maar meestal gaat het over geld verdienen, drugs en goede dealers.”

Zes jaar werkte Wilma op de tippelzone in Heerlen. In eerste instantie wilde ze er helemaal niet naartoe. “Per se niet”, zegt ze. “Ik wilde niet geregistreerd worden. Maar eigenlijk was dat onzin. De wouten kenden me toch wel. Ik werkte toen op straat, achter het station. Als de wouten me zagen, brachten ze me direct naar het bureau. Wegens overtreding van de APV. Ik heb zo veel bekeuringen gehad. En ja, die moet je allemaal ‘afzitten’.”

Ze besloot daarom alsnog op de zone te werken. Ook omdat het veiliger is. Van elke auto die met een vrouw de zone verlaat, wordt het kenteken geregistreerd. Dit omdat vijf tot tien jaar terug in Heerlen enkele vrouwen zijn vermoord. Sindsdien

is het veilig. Wilma heeft wel eens een hele vervelende ervaring gehad, maar dat was toen ze weer een keer op de straat werkte.

Eindhoven

Nu in Eindhoven op 1 mei de tippelzone sloot, is Heerlen een van de weinige steden die nog een zone kent. De andere zijn in Arnhem, Nijmegen, Utrecht en Groningen. De tippelzones ontstonden in de jaren tachtig van de vorige eeuw. Aanleiding was de overlast die vrouwen op de openbare weg zouden veroorzaken. Bijkomend voordeel was dat de vrouwen op de zones in speciale huiskamers terecht konden voor opvang en hulp. Inmiddels zijn we 25 jaar verder en is het overheidsbeleid veranderd. De zones moeten dicht en om de vrouwen daarbij te begeleiden is de RUPS ingesteld, de Rijks Uitstapgeden Prostituees. Op alle zones worden vrouwen met deze gelden begeleid, zoals het project Levenskracht in Eindhoven. Hilde Pellegrum van het Leger des Heils: “We zijn gestart met drie coaches in 2009. Samen begeleiden we zestien vrouwen die regelmatig op de tippelzone werk-

ten. Doel was tweeledig. Het verbeteren van de leefomstandigheden van de vrouwen en het voorkomen van straatprostitutie. We zijn nu twee jaar bezig. Toen we begonnen, werkten hier twintig vrouwen, van wie er nu zestien in ‘Levenskracht’ zitten. Drie zijn er overleden en een vrouw wilde niet. Met haar houden we contact, want als ze echt niet wil, gaat ze de illegaliteit in. Maar we blijven haar uiteraard in het oog houden.”

Geldkwestie

Voor de RUPS was landelijk 14,5 miljoen euro beschikbaar voor de periode 2008-2010. Het project werd verlengd tot 2011. De overheid heeft nog geen beslissing genomen over 2012. Eindhoven heeft inmiddels besloten het project zelf te financieren. Pellegrum: “Het was een geldkwestie voor de gemeente. De tippelzone openhouden kost veel geld. Daarom besloten ze de coaching mee te financieren omdat het een goed alternatief is voor veel vrouwen. De reguliere hulpverlening kan namelijk niet vier tot vijf uur per week aan een vrouw besteden

Wilma met haar vriend Space: “Op de zone heb ik me altijd veilig gevoeld. Op straat niet.”

en dat is hierbij wel nodig. We begeleiden ze bij alles, bellen veel en komen vaak bij de vrouwen thuis. Het gaat met vallen en opstaan en het vergt veel. De vrouwen geven zelf aan dat ze nog nooit zo veel hebben moeten knokken, maar ze zeggen daarbij wel dat ze niet meer terug willen.”

Longemfyseem

Dat geldt ook voor Wilma. Zij kwam een jaar geleden terecht in een soortgelijk project in Heerlen. Maar dat ging niet vanzelf. “Ik was ziek”, vertelt Wilma. “Longemfyseem. De dokter zei wel dat ik moest stoppen met roken en met de drugs, maar dat gaat niet zo makkelijk. Maar verleden jaar was ik zo ziek dat de ambulance me van de tippelzone moest halen. Weken lag ik in het ziekenhuis. Ik besloot dat het zo niet kon. Mijn vriend Space steunde me. Hij bezocht me telkens in het ziekenhuis, smokkelde wel eens wat dope mee, maar lang niet zo veel als ik normaal gebruikte.”

Petra Raemaekers van het Leger des Heils Heerlen werd haar coach. Zij regelde samen

met Wilma van alles. Dat ze in de methadonverstrekking kwam – tegenwoordig krijgt ze het van de huisarts – dat de uitkering werd geregeld, dat ze uiteindelijk een kamer kreeg, dat ze op tijd was voor de ziekenhuiscontrole. Van alles, want Wilma had de neiging, net als andere gebruikers, haar afspraken wel eens te vergeten. “Alleen het bezoek aan mijn kinderen die in een pleeggezin zitten, vergat ik nooit. Voor de rest was ik een zeef.”

Geen optie

Wilma zit nu ruim een jaar in het project en heeft haar leven aardig op orde. Ze gebruikt af en toe nog wat wit en wat bruin, maar ze

rookt nog amper. Zo steekt ze tijdens het interview niet eenmaal een sigaret op. De meeste van de twintig vrouwen van de tippelzone in Heerlen zitten inmiddels in het project. Slechts zeven lopen nog geregeld op de zone. Toch is het sluiten van de zone in Heerlen, net als in Eindhoven, volgens Wilma geen optie. “De tippelzone is veilig. Daar is toezicht. Als je de zone sluit, verdwijnt natuurlijk niet de prostitutie. Een aantal vrouwen wil absoluut niet geholpen worden. Zij zullen dus weer op straat moeten werken met alle gevaren van dien. Kijk, op de zone heb ik me altijd veilig gevoeld. Op straat niet. Bovendien had je op de zone een huiskamer, een douche en kon je worden gecontroleerd op soa en aids.” Onlangs was Wilma nog even op de zone. Niet om te werken, maar om te kijken hoe het met iedereen ging. “Dat was leuk”, zei ze. “Ze begroetten me enthousiast, wilden weten hoe het met me ging en zeiden allemaal dat ik er nu zo goed uitzie. Je moet weten dat ik in een jaar 10 kilo ben aangekomen.” ■

Samen met haar
coach kreeg Wilma
grip op haar leven